

určitých splátkách splatných v určité době pod ztrátou lhůt a nedostál-li své povinnosti včas, nastala splatnost celé dlužné jistiny a pro žalovaného zákonná povinnost k náhradě zákonných úroků z prodlení podle §§ 1333, 1334 obč. zák., ježto smírem nebyla tato zákonná povinnost vyloučena. Nebylo zapotřebí, aby si žalobce, chtěl-li si zachovati zákonný nárok na úroky z prodlení v případě nedodržení platebních lhůt ujednaných smírem, ve smíru toto právo zvláště vyhradil. Toto opomenutí má jen za následek, že smír není ohledně úroků z prodlení exekucním titulem a že věřitel musí si pro tento nárok teprve sjednati exekucní titul zvláštní žalobou (srovnej rozhodnutí Sb. n. s. civ. č. 7361).

Čís. 14896.

K § 42 knih. zák.

Byl-li povolením záznamu zástavního práva porušen velicí předpis § 18 odst. II vyr. ř. uher., jest takový záznam protiprávní a neplatný a nelze jej spraviti.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1936, Rv II 247/34.)

Žalobkyně tvrdí, že dle usnesení okresního soudu v B. (Slovensko) ze dne 5. ledna 1931 byl jí povolen na nemovitostech žalované firmy ve vložce 10 pozemkové knihy kat. území B. záznam práva zástavního pro pohledávku 17.145 Kč s 12% úrokem od 22. srpna 1930, 2% daní z obratu, se lhůtou spravovací do 30. června 1931 a že tato pohledávka pozůstává po právu částkou 15.217 Kč 30 h s 12% úrokem od 9. června 1931. Kupní cena sice sjednána bezúročně, to však platilo jen pro případ přesného dodržení splátek, jinak platí 12% úrok ode dne vystavení účtu. Žalovaná jest obchodnicí. Usnesení okresního soudu v B. povolující záznam nabylo právní moci a byl záznam proveden déle než 2 měsíce před zahájením vyrovnacího řízení. Rekurs proti tomuto povolení podaný byl zamítnut, jen úrok byl snížen na 8%. Vyrovnání žalované firmy se po názoru žalobkyně na její pohledávku nevztahuje, neboť jest věřitelkou oddělnou a žádá proto žalobou o spravení záznamu. První soud uznal podle žaloby. Odvolací soud nevyhověl odvolání. Důvody: Záznam byl povolen již po zavedení mimokonkursního donucovacího vyrovnání na jmění žalované. Jest připutiti, že toto povolení odporuje přímému předpisu § 18 odst. 2 vyr. řiz. uher., dle něhož od zahájení vyrovnacího řízení jest nepřipustnou žádost za záznam hypotečního práva na základě soukromých listin. Avšak účinky vyrovnacího řízení nemají vlivu na pravoplatně váznoucí záznam, neboť dle § 19 vyr. ř. uher. stávají se skončením vyrovnacího řízení neplatnými práva na zvláštní uspokojení nabytá ve lhůtě tam určené cestou exekuce. Takovýto právem na zvláštní uspokojení není zaznamenané zástavní právo, o něž ve sporu běží. Takto jest vyvrácena nejpodstatnější námitka žalované proti právní existenci zaznamenaného práva, neboť nelze tu mluvíti ani o zmatečnosti záznamu, ani o jeho bezúčinnosti se zřetelem na

výsledky vyrovnacího řízení. Rovněž účastí na vyrovnacím řízení (příhláškou, hlasováním, přijetím kvoty) nezadala žalobkyně nikterak svým právům, jež získala platným záznamem. Jest zvláště zdůrazniti, že příhlášku k vyrovnání podala žalobkyně dříve než zažádala o záznam zástavního práva, takže v době přihlášky o nějakém právu na zvláštní uspokojení nelze ještě mluvit a tím méně tedy o vzdání se tohoto práva. Proti právní existenci zaznamenaného práva vlastně žalovaná nečiní námitek, jež by dle výše vyličených právních poměrů bylo bráti v úvahu. Její námitku proti pravosti listiny, jež byla podkladem záznamu, vyvrátil již první soud. Listina měla všechny náležitosti ve smyslu §§ 26, 27 knih. zák. Strany byly přesně označeny, listina obsahovala udání místa, dne, měsíce a roku vyhotovení. Též výše dluhu byla přesně určena a to i v případě, kdyby byla úhrnná jeho výše zjistitelná pouhým součtem jednotkových cen, při jednotlivých objednaných strojích i dle přednesu žalované vyznačených.

N e j v ý š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y :

Podstatnou námitkou žalované proti spravovací žalobě je, že povolený záznam práva zástavního ze dne 5. ledna 1931 se stal v době, kdy o jmění žalované bylo zahájeno vyrovnací řízení. Odvolací soud správně uvádí, že žalovaná ve sporu o spravení záznamu je oprávněna dle knihovního práva na Slovensku platného, jež je shodné s předpisy § 42 odstavec 2 knih. zák., uvést všechny námitky proti existenci knihovního práva i tehdy, když proti rozhodnutí, jímž byl povolen záznam, podala bezúspěšně rekurs, jak se stalo i v souzeném případě. Nelze však souhlasit s názorem odvolacího soudu, že žalovaná nečinila námitek proti existenci záznamu práva zástavního, neboť opak vyplývá z vývodů odvolání. Uvedená námitka žalované je námitkou hmotněprávní, soud musí se jí obírat i v tomto sporu, a nesejde na tom, že se jí v důvodech zabýval též krajský soud v B. jako soud rekursní při vyřizování rekursu proti usnesení o povolení záznamu, poněvadž tím nemohlo se nijak zadati právu žalované na uplatnění hmotněprávní námitky ve sporu o spravení záznamu. Je proto nerozhodno, jak tento rekursní soud na věc pohlížel s hlediska předpisů § 18 odst. II. býv. vyrovn. řádu uher. V nynějším sporu musí se soud zabývat otázkou, zda je tu platný a účinný důvod právní pro záznam práva zástavního pro žalobkyni, zejména, zda byl pro něj v době podané knihovní žádosti podle platného zákona podklad tak, aby mohl platně existovati. Podle § 18 odstavec II. býv. vyr. ř. uher. počínajíc zavedením vyrovnacího řízení nemožno žádat na základě bodů b), c) §§ 88, 92 pozem. kn. por. záznam hypotekárního práva na dlužníkových nemovitostech nebo na jeho jiném právu zapsaném v pozemkové knize. O jmění žalované bylo zahájeno vyrovnací řízení dne 10. listopadu 1930. Usnesením okresního soudu v B. dne 5. ledna 1931 byl povolen žalobkyni záznam zástavního práva na nemovitostech žalované pro pohledávku 17.145 Kč s 12%

úroky od 22. srpna 1930 a s 2% daní z obratu s lhůtou k správení záznamu do 30. června 1931; toto usnesení bylo krajským soudem v P. na rekurs žalované potvrzeno až na výši úroků usnesením ze dne 5. září 1931, avšak, jak shora dolíčeno, nemá toto rozhodnutí pro žalovanou vlivu na uplatnění hmotněprávní námitky v tomto sporu. Z uvedeného se podává, že žalobkyně v době podané knihovni žádosti o záznam práva zástavního nemohla mít dle platného práva žádného nároku na zajištění své pohledávky na nemovitostech žalované, a dosáhla-li toto zajištění, stalo se tak s porušením velicích předpisů § 18 odstavce II. vyrov. ř. uher., a je tudíž takový záznam protiprávní a neplatný a nelze jej spraviti. Již z tohoto důvodu bylo nutno žalobu zamítnouti.

Čís. 14897.

K § 17 zák. o poštovní spořitelně ze dne 23. září 1930 čís. 143 Sb. z. a n.

Složitel, jemuž byla vydána vkladní knížka poštovní spořitelny a průkazní lístek, má všechna práva a povinnosti vkladatelovy.

K nabytí vlastnictví ke vkladu vkladatelem se vyžaduje odevzdání jak vkladní knížky, tak i průkazního lístku.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1936, Rv II 454/35.)

Žalobkyně žádá na žalovaném vydání průkazního lístku poštovní spořitelny v Praze, opravňující ji disponovati vkladem na vkladní knížce poštovní spořitelny, znějící na její jméno, a tvrdí, že uložila u poštovní spořitelny v Praze dne 15. dubna 1932 na vkladní knížku částku 20.000 Kč. Vkladatelkou jest ona, složitel, uvedený na této vkladní knížce, žalovaný. Týž má v rukách průkazní lístek, zdráhá se jej vydati a jej jí tudíž svévolně zadržuje, ač výplata vkladu může se státi pouze na předložení vkladní knížky a průkazního lístku, takže se svým majetkem, t. j. vkladem nemůže disponovati. Nižší soudy zamítly žalovu, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Při řešení tohoto sporu nutno mít na paměti, že nejde o vkladní knížku spořitelny podle zákona ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 Sb. z. a n., neb jiného peněžního ústavu na základě zákona ze dne 10. října 1924 čís. 239 Sb. z. a n., nýbrž o vkladní knížku poštovní spořitelny. Vkladní knížky, které spořitelny vydávají podle zákona ze dne 14. dubna 1920 čís. 302 Sb. z. a n. neb peněžní ústavy podle zákona ze dne 10. října 1924 čís. 239 Sb. z. a n. znějí sice na určité jméno vkladatelem udané, mají však povahu papírů na majitele svědčících, takže každý, kdo takovou knížku předloží, jest pokládán i bez průkazu totožnosti za řádného držitele a bude mu vyplacena žádaná částka (§ 10). Jinak je to však u vkladní knížky poštovní spořitelny, která není vkladní knížkou v běžném slova smyslu a není papírem na majitele svědčícím. Uložením peněz u poštovní spořitelny na vkladní knížku zakládá se mezi vkladatelem a poštovní spořitelnou obligací poměr, na jehož základě je poštovní spořitelna povinna vkladateli uloženou částku úrokovati a vyplatiti. Věřitelem poštovní spořitelny jest a zůstává vždy vkladatel. Změna v osobě vkladatele však nemůže být